

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti utca 35-45.

a Zalaegerszegi Törvényszék útján

8900 Zalaegerszeg
Várkör utca 2.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1832-0/2017
Érkezett:	2017 SZEPT 22.
Példány:	2
Melléklet:	1n db
Kezelőiroda:	

Bírósági ügyszám: Gfv.VII.30.400/2017. (elsőfokú ügyszám: 4.G.40.044/2016.)

Tárgy: alkotmányjogi panasz

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, Lenti Város Önkormányzata (székhely: 8960 Lenti, Zrínyi Miklós utca 4.; képviseli: Horváth László polgármester) mint indítványozó – a jelen alkotmányjogi panaszhoz I. sorszám alatt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2017. július hó 4. napján kelt, Gfv.VII.30.400/2017/6. sorszámú részítéletével szemben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: *Abtv.*) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő.

Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének d) pontja, az Abtv. 27. §-a (1) bekezdése, továbbá 43. §-a (1) alapján kéri a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. Cikk (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően szíveskedjék a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2017. július hó 4. napján kelt, Gfv.VII.30.400/2017/6. sorszámú részítélete („Részítélet”) alaptörvényellenességét megállapítani és szíveskedjék az alaptörvény-ellenes bírói döntést megsemmisíteni, figyelemmel arra, hogy a döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, a tisztességes eljáráshoz fűződő jogot sérti.

I. TÉNYBELI HÁTTÉR – AZ INDÍTVÁNYOZÓ ÁLTAL KEZDEMÉNYEZETT FELÜLVIZSGÁLATI ELJÁRÁS ÉS A KÚRIA RÉSZÍTÉLETE

1. Annak érdekében, hogy az Alkotmányjogi panasz megalapozottsága elbírálható legyen, az indítványozó röviden össze kívánja foglalni a megsemmisíteni indítványozott Részítélet alapjául szolgáló ügyet és a főbb releváns polgári peres eljárási eseményeket.
2. Az indítványozó önkormányzat a Lenti város határában rendelkezésre álló gyógyvízre építve fejleszti turizmusát, elősegíti az új munkahelyek teremtését, növeli a város bevételeit, ezáltal fellendítve a helyi szolgáltató és vendéglátóipart. Nagyjából 2013. tájékan elérhető közelségbe került egy valódi, komoly fejlesztés megvalósítása: a gyógyfürdőhöz kapcsolódó szálloda megépítése, amely a tervek és remények szerint képes a városkát bekapcsolni a szélesebb belföldi, határmenti, sőt regionális gyógyturizmus vérkeringésébe. A város, a megye sőt az ország vezetése is lehetőséget látott abban, hogy az Európai Unió vissza nem térítendő pályázati pénzei segítségével megvalósuljon a perbeli beruházás.

3. Az indítványozó elkészítette a beruházás megvalósításához szükséges koncepcióját, üzleti terveit és benyújtotta az erre irányuló pályázatát, amellyel 1 milliárd forintot meghaladó mértékű vissza nem térítendő európai uniós forrásra tett szert. Ehhez a relatív kis költségvetésű város – a megfelelő sajtóterő elkülönítésével – az üzleti terv alapján nagyságrendileg 1,4 milliárd forint banki finanszírozást igényelt és kapott a Magyar Fejlesztési Banktól, amelynek visszafizetésére a megkötött hitelszerződés rendelkezései szerint 20 évre (2034-ig) elkötelezte magát.
4. Az indítványozó előkészítette és eredményesen lefolytatta a szükséges tervezői és kivitelezői közbeszerzési eljárásokat, és négy érvényes ajánlatot tevő ajánlattevő közül kiválasztotta a legkedvezőbb ajánlatot tevő [REDACTED] építési vállalkozót, amely – a többi ajánlattevőhöz hasonlóan – vállalta, hogy határidőn belül megvalósítja a beruházást. A 2015. január 10. napján aláírt kivitelezési vállalkozási szerződés III.6., IV.1 és IV.4. pontjaiban a megrendelőként szerződő indítványozó külön felhívta a kivitelező figyelmét arra, hogy a szerződött határidőben (2015. november 6.) történő teljesítéshez kiemelt érdeke fűződik, ugyanis amennyiben a beruházás nem valósul meg 2015. december 31-ig, a vissza nem térítendő uniós forrásokat az indítványozó nem veheti igénybe, vagyis elveszíti a beruházáshoz vissza nem térítendő pénztámogatás formájában biztosított finanszírozás egy részét. Ennek megfelelően a vállalkozó vállalta, hogy 300 nap alatt teljesít.
5. A vállalkozó azonban nem teljesített határidőben, csak 8 (nyolc) hónappal később (2016. július 25-én), aminek következtében az indítványozó elvesztette a vissza nem térítendő uniós források jelentős részét, mintegy 290 millió forintot, és ezen felül egyéb károk is érték.
6. A vállalkozó a késedelmen túlmenően hibásan és hiányosan is teljesített, és a hibákat és hiányosságokat a fél évet meghaladó késedelem ellenére rendkívül hosszú hiánypótlási határidőn belül sem javította, illetve pótolta. Ebből az következett, hogy az indítványozó nagyságrendileg 130.000.000,- Ft értékű levonást volt kénytelen szavatossági igényként érvényesíteni. A vállalkozó azonban felelősséget semmiért nem vállalt: a hibás, hiányos teljesítéssel kapcsolatos mindenféle igényt, csakúgy, mint a késedelemmel összefüggő minden más igényt vitatott; a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv aláírását megtagadta, s helyette a már üzemelő szálloda működését jogellenesen megzavarva beleavatkozott a szálloda informatikai rendszerébe, birtokperbe bocsátkozott az indítványozó megrendelővel szemben.
7. Ezen körülmények között az indítványozó felperesként 2016. július 14. napján keresetet nyújtott be a vállalkozóval, mint alperessel szemben a Zalaegerszegi Törvényszék előtt kötbér megfizetése és kötbért meghaladó kárainak megtérítése iránt.
8. A közbeszerzési dokumentációban és a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésben a felperes előírta, hogy az eljárás nyerteseként vele szerződő kivitelező feltétel nélküli teljesítési bankgaranciát köteles kibocsátatni a felperesi önkormányzat, mint jogosult részére a szerződés megszegéséből, a nem szerződésszerű teljesítésből¹ fakadó bármely igénye biztosítékként. Ezen bankgarancia lényege a nem szerződésszerű teljesítésből fakadó igények biztosítása, ezért azt a felperes az átadás-átvételi eljárás befejezése előtt lehívta. Az elsőfokú bíróság tárgyaláson tett nyilatkozata szerint az alperes „méltányolható érdeke”, hogy a bankgarancia összegét a felperes ne tarthassa magánál az eljárás lefolytatásáig, ami a késedelemhez és a hibás teljesítéshez kapcsolódó kiterjedt bizonyítás miatt hosszabb időre elhúzódhat. Ezzel a szokatlan, sem az eljárási, sem az anyagi jogi szabályokból le nem vezethető állásponttal összhangban az elsőfokú bíróság a 2017. január 19. napján hozott részítéletével kötelezte az indítványozót, mint felperest, hogy fizesse vissza az alperesi vállalkozó számára a lehívott bankgarancia teljes összegét, miközben arról nem döntött, a teljesítés szerződésszerű volt-e, és ha nem, fakadt-e és ha igen, mekkora összegű jogos igénye a szerződészegésből a felperesnek. A részítélet indokolása lényegi részét képezte a közbeszerzési eljárás alapelveire vonatkozó hivatkozás.
9. A konkrét polgári jogi jogvita elbírálásának megítélése közbeszerzési alapelvek mentén a felperes szerint jogilag helytelen és értelmetlen, ezért az indítványozó fellebbezést nyújtott be az elsőfokú részítélet ellen, amelyben támadta az indokolás közbeszerzési alapelvekre támaszkodó részét, és hivatkozott az okirati bizonyítékok részítélettel ellentétes tartalmára. A másodfokú bíróságként eljáró Pécsi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság indokolásával kapcsolatban kimondta, hogy valóban nem bírnak relevanciával és nem alkalmazhatók a közbeszerzési alapelvek, de az általa indoklásként felhozott másik érv alapján (amely szerint a bankgarancia felperes általi lehívásával tartozatlan fizetés történt az alperes részéről a felperes

¹ A jogvita ezen részének központi polgári jogi kérdése a szerződés teljesítése, ám ennek részletei nem képezik és nem képezhetik tárgyát a jelen alkotmányjogi panasznak.

részére) az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta.

10. A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, kérve a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és az eljáró első és másodfokú bíróságok új eljárásra utasítását. A Kúria a jogerős részítéletet a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatával hatályában fenntartotta. Az indítványozó e határozat ellen terjeszti elő alkotmányjogi panaszát az alábbi II. és III. pontokban kifejtettek alapján.

II. AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZ ELŐTERJESZTÉSÉNEK TÖRVÉNYI ELŐFELTÉTELEI

11. Az Abtv. 27. §-a rögzíti, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés (a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és (b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
12. A jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére az adott okot, hogy az indítványozó álláspontja szerint a Részítélet mint egyedi ügyben hozott bírói döntés alaptörvény-ellenes, figyelemmel arra, hogy az az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét eredményezi.
13. Az indítványozó a sérelmezett alaptörvény-ellenes döntés által okozott alapjog-sérelem kapcsán hivatkozik az Alkotmánybíróság azon gyakorlatára, amelynek értelmében az alapjogi sérelem kategóriáját rugalmasan kell kezelni. Az alapjog-sérelem ennek megfelelően megvalósulhat akként, hogy (i) az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított és kifejezetten nevesített joga sérül, de eredményes alkotmányjogi panasz terjeszthető elő akkor is, ha (ii) az indítványozó valamely nem alapvető jogként, hanem általános alkotmányos alapelveként megfogalmazott rendelkezés sérelmére hivatkozik.
14. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének előfeltételei kapcsán a törvény előírja azt is, hogy panasszal csak abban az esetben lehet fordulni az Alkotmánybírósághoz, ha az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. E törvényi kritérium kapcsán az indítványozó rögzíti, hogy az alkotmányjog panasszal támadott, a Kúria által hozott Részítélet jogerős és végleges döntés, ellene további jogorvoslatnak nincs helye.
15. Az Abtv. 30. §-a (1) bekezdése rögzíti, hogy az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet írásban benyújtani. A Zalaegerszegi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a Részítéletet elektronikus úton 2017. július hó 27. napján kézbesítette az indítványozó (a per felperese) részére, az indítványozó ennek megfelelően a jelen alkotmányjogi panaszt ezen időponttól számított 60 napon belül terjeszti elő.
16. Az indítványozó hivatkozik végezetül arra is, hogy az Abtv. az alkotmányjogi panasz kapcsán befogadhatósági mércét is felállít, kimondva azt, hogy az Alkotmánybíróság a panaszt (i) a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy (ii) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be (Abtv. 29. §). Az indítványozó álláspontja szerint a jelen esetben ezen feltételek is maradéktalanul teljesülnek. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az alábbiak szerint a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjog sérelmére alapítja, amely az Alkotmánybíróság töretlenül érvényesülő gyakorlata szerint alapvető jelentőségű alkotmányjogi kategóriának minősül.
17. A fentieket összegezve az indítványozó álláspontja az, hogy a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésének valamennyi törvényi feltétele fennáll, a befogadhatóság törvényi kritériumai is teljesülnek, ekként az alkotmányjogi panasz érdemben vizsgálendő.

III. AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZ INDOKOLÁSA – A RÉSZÍTÉLET ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉGE

18. Az indítványozó jogi álláspontja szerint a Részítélet arra tekintettel alaptörvény-ellenes, hogy a Kúria döntését nem indokolta meg megfelelően, az indítványozó valamennyi, az ügy érdemét érintő, a felülvizsgálati kérelemben felsorakoztatott jogi érvre kiterjedően, ekként sérült az indítványozó tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető, alkotmányos joga.
19. Az indítványozó az alábbiakban először áttekinti az Alkotmánybíróság tisztességes eljáráshoz fűződő

joggal, valamint a bíróságok indokolási kötelezettségével kapcsolatos gyakorlatát, majd bemutatja, hogy álláspontja szerint miért nem felel meg a Részítélet az alkotmánybíróági gyakorlatban kikristályosodott követelményeknek és miben nyilvánul meg a bírói döntés alaptörvény-ellenessége.

A tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jog és a bíróságok indokolási kötelezettsége az Alkotmánybíróági gyakorlatában

20. Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikkének (1) bekezdése – az alapvető alkotmányos jogok körében – rögzíti, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”. A tisztességes eljáráshoz való jog tehát alkotmányos alapelv, alapvető alkotmányos jog, amelynek garanciális szabályait az adott igényérvényesítéshez, vagy eljáráshoz kapcsolódó speciális jogági anyagok tartalmazzák. Az Alkotmánybíróóság számos határozatában foglalkozott a tisztességes eljáráshoz való jog kérdéskörével, és a taláros testület gyakorlatában kristályosodtak ki azok a speciális jogosultságok és alapelvek, amelyek a tisztességes eljáráshoz való jog (*fair trial*) tartalmát képezik. Ennek megfelelően a tisztességes eljárás tárgyát képezi a bírósághoz fordulás joga, amelynek lényege, hogy az állam megfelelő intézményi kereteket és mechanizmust biztosít a különféle magánjogi jogviszonyokból fakadó alanyi jogok és igények érvényesítéséhez, a felmerült jogviták eldöntéséhez. E körben az Alkotmánybíróóság leszögezte, hogy a bírósághoz való fordulás joga nem kizárólag a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A testület rámutatott arra, hogy a jogalanyoknak alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelezettségeiket elbírálja, és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére. Ebből fakadóan az államra az a kötelezettség hárul, hogy a polgári jogi jogok és kötelezettségek (a polgári joginak tekintett jogviták) elbírálására bírói utat biztosítson (lásd ezzel kapcsolatban az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatot).
21. Az Alkotmánybíróóság gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettsége is a tisztességes eljárás követelményének részét képezi, a bíróságokkal szemben alapvető elvárás a szakszerű, pontos, teljes körű és az adott tényállás valamennyi körülményére kiterjedő indokolás, amelyben a testület részletesen kitér arra, hogy a felek jogi érveit és nyilatkozatait milyen körben vette figyelembe, illetve milyen okból mellőzte. Az Alkotmánybíróóság indokolási kötelezettséggel kapcsolatos főbb megállapításai az alábbiakban foglalhatók össze.
- Az Alkotmánybíróóság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. Az Alkotmánybíróóság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. (...) A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.
 - Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjából, valamint az Abtv. 27. §-ából fakadóan a *bíróságok döntései és az Alaptörvény rendelkezései közötti összhang biztosítása végső soron az Alkotmánybíróóság kötelessége*.
 - Az Alkotmánybíróóság mindezekből arra következtetésre jutott, hogy annak alkotmányos igénye, hogy a *közigazgatási* határozatok bírói ellenőrzése során a perbe vitt jogok és kötelezettségek érdemi elbírálást nyerjenek nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthető.
 - Az Alaptörvény hatálybalépésével immáron az Alkotmánybíróóság feladatai közé tartozik a bírói döntések alaptörvény-ellenességének vizsgálata is, amellyel egyidejűleg jelentkezik a tisztességes eljárás megkövetelte gyakorlati szempontok, így az indokolási kötelezettség meghatározásának igénye is.
 - Az Alkotmánybíróóság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy „[e]gyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az

Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.”

- A Bíróság az indokolt bírói döntéshez való jogot az Egyezmény 6. Cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jog részének tekinti.
- (...) a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrésztől erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét.
- A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be.
- A Bíróság olvasatában az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Ebből következően az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni.
- A Bíróság ugyanakkor azt is elvi élel mondta ki, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossgal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. A Bíróság álláspontja szerint nem felel meg az Egyezmény 6. Cikkében foglalt elvárásnak, ha a felülbírálati bírói fórum az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben.
- A Bíróság az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatakor figyelemmel van arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága valamely fél írásban megfogalmazott, világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e.
- Kizárólag a kellő alapossgal indokolt bírói határozatból tűnhet ki, hogy az ügyet eldöntő bíróság ténylegesen figyelembe vette-e a felek által előterjesztett bizonyítékokat és érveket.
- Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal.
- Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e.
- Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.

A Részítélet alaptörvény-ellenessége az indokolási kötelezettség megsértésére figyelemmel

22. Az indítványozó alkotmányjogi panaszja nem irányul a Részítélet tárgyát képező jogági dogmatikához tartozó kérdések vizsgálatára, a bizonyítékok vagy érvek értékelésének helyességére. Ahhoz azonban, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálni tudja, hogy az eljáró bíróság eleget tett-e a tisztességes eljárás lefolytatására irányuló kötelezettségének, illetve, hogy a Részítélet megfelel-e a demokratikus jogállamban elvárható objektivitás, átláthatóság mértékének, és kellő részletességgel vizsgálta-e az indítványozó által felvetett kérdéseket, és az azokkal kapcsolatos indokolást tartalmazza-e legalább a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesüléséhez szükséges minimálisan mértékben, a konkrét perbeli jogi kérdéseket és az indítványozó lényegesnek minősített állításait, érveit és bizonyítékait szükséges röviden bemutatni.
23. Az indítványozó a bírósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a perbeli fővállalkozási szerződés alapjául szolgáló közbeszerzési eljárásban támasztott feltételekre, így közöttük a teljesítési bankgarancia nyújtására és tartalmára vonatkozó kötelező előírásokra, a közbeszerzési eljárás előírásainak megfelelően az alperes által tett elfogadó nyilatkozatokra, valamint az azok alapján az alperes bankja által kibocsátott bankgaranciára, amely dokumentumokat a peres iratokhoz csatolt.
24. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a perbeli szerződés I.2. pontjának kifejezett rendelkezése okán a perbeli teljesítési biztosítékra vonatkozó előírások és nyilatkozatok a szerződés részét képezték, és ekként a bankgarancia bármely nem szerződésszerű teljesítésből, bármely szerződésszegésből fakadó igény biztosítékául lett kikötve. A bíróság rögzítette, hogy *„figyelembe kell venni a kivitelezési szerződésekben, illetve a közbeszerzési eljárások dokumentumaiban írtakat, így az ajánlati dokumentáció 18.3 pontjában foglaltakat, illetve a bankgarancia szövegezését”,* továbbá megállapította, hogy *„[e]z utóbbi két okirat szerint a teljesítési garancia nem vitatottan a szerződészerű teljesítés elmaradásával kapcsolatos igények biztosítékaként szolgál.”*²
25. Bár a fentiek szerint a bíróság rögzítette, hogy az említett okiratokat figyelembe kell venni, mint amelyek szerint a teljesítési garancia a szerződészerű teljesítés elmaradásával kapcsolatos igények biztosítékaként szolgál, e körben **nem tett eleget indokolási kötelezettségének** az alábbi, nyilvánvalóan releváns, az egész peren végighúzó jogkérdések vonatkozásában:
- A felek közötti szerződés részét képezték-e a hivatkozott közbeszerzési előírások és az azokat elfogadó nyilatkozatok, amint azzal az indítványozó felülvizsgálati kérelme 35. pontjában érvelt?
 - Ha a szerződés I.2. pontja értelmében ezen nyilatkozatok a szerződés részét képezték, milyen szerződéses akaratot fejeztek ki ezek a nyilatkozatok, és miért hagyta figyelmen kívül a bíróság ezek jelentőségét?
 - A szerződés IV.4. és IX.1. pontjai, és az említett dokumentumok miként viszonyulnak egymáshoz?
 - Miért vette figyelembe a szerződés IV.4. és IX.1. pontjait, és miért hagyta figyelmen kívül a szerződés I.2. pontja szerint a szerződés részét képező okiratokban szereplő előírásokat és nyilatkozatokat?
 - Ha a szerződés IV.4. és IX.1. pontjai, és a szerződés I.2. pontja szerint a szerződés részét képező okiratokban szereplő előírások és nyilatkozatok között ellentmondás van, akkor felülírja-e az előbbi az utóbbiakat, és ha igen, miért, ha nem, mi az ellentmondó szerződéses rendelkezések közötti prioritás, illetve mi az ellentmondás jogi levezetése és indokolása?
 - Mivel indokolja a bíróság azt, hogy két okirati bizonyíték is kimondja, hogy a teljesítési bankgarancia a nem szerződészerű teljesítés esetére (vagyis bármilyen szerződésszegésből fakadó igény fedezetül) hívható le, a Részítélet mégis egy speciális esetkörre (egyféle szerződésszegésre) vonatkozó szerződéses rendelkezésre korlátozza a felek feltehető akarategyezségét?

² Részítélet 23. és 24. pontjai.

- g) Miként következik a 60 napot meghaladó késedelem esetére kikötött elállási jog esetén lehívható bankgaranciából az, hogy a rendeltetésszerű használatra alkalmasság biztosítékként kötötték ki a felek?
26. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó azzal érvelt, hogy sem a hibásan vagy hiányosan elkészített mű átvétele³, sem a használatbavételi engedély kibocsátása nem teszi a szerződésszegést meg nem történtté.⁴ E körben a bíróság **nem tett eleget indokolási kötelezettségének** az alábbiak szerint:
- Nem indokolta meg a Részítleletben, hogy miért nem fogadta el az indítványozó ezen érveit.
 - A bíróság nem foglalt állást abban a kardinális és alapvető jogkérdésben, hogy szerződésszerű-e a teljesítés, ha az a szerződésben rögzített feltételeknek maradéktalanul nem felel meg.⁵
 - A bíróság nem adott választ arra sem, hogy a rendeltetésszerű használatra alkalmasság önmagában szerződésszegésszerű teljesítésnek minősül-e, és ha nem, akkor miként hagyható figyelmen kívül a felek olyan értelmű megállapodása, hogy a nem szerződésszerű teljesítéssel összefüggésben felmerülő megrendelői igény esetében a megrendelő jogosult a teljesítési bankgarancia lehívására.
27. Az indítványozó részletesen kifejtette, hogy a polgári jog szabályai szerint mi értendő teljesítésen, és nem szerződésszerű teljesítésen, illetve a szerződésszerű teljesítés elmaradásán, és mindez hogyan kapcsolódik a perbeli teljesítési garanciához és annak érvényesíthetőségéhez, azonban ezen érveit a bíróság egyáltalán meg se vizsgálta, indokolás nélkül teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, s mindössze annyit állapított meg, hogy arra vonatkozóan se a szerződés, se más releváns okirat „nem ad iránymutatást, hogy a szerződésszerű teljesítés elmaradása alatt a felek jogviszonyában ebben a körben pontosan mit kell érteni”. E körben a bíróság **nem adott számot indokolásában** arra vonatkozóan, hogy e megállapítás miért releváns jogilag, hiszen a felek a szerződésben nem kötelesek részletezni, tisztázni, definiálni jogi fogalmak jelentését, ám ettől bizonyos fogalmaknak a joggyakorlat meghatározott jelentést tulajdonít. Szintén nem indokolta a bíróság, hogy miért döntött úgy, hogy a felek „tökéletesen” rendelkezését teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a szerződésben hiányosan vagy egyáltalán nem kifejtett tartalmú szerződéses akarat kiderítése, a jognyilatkozatok megfelelő értelmezése helyett.
28. Az indítványozó ugyanakkor részletesen kifejtette valamennyi beadványában, hogy a polgári jog szabályai szerint mi értendő a szerződésszerű teljesítés elmaradása kifejezés alatt, és ez miként érvényesül a perbeli dokumentumok fényében.
29. Az indítványozó kifejtette, hogy a felülvizsgálati kérelem tárgyát képező határozatokban foglalt azon állítás, hogy a teljesítési biztosíték – amely a Kúria által is elismerten „nem vitatottan a szerződésszerű teljesítés elmaradásával kapcsolatos igények biztosítékként szolgál” – kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a mű rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban elkészüljön, átadható-átvehető legyen, teljességgel iratellenes megállapítás, és nélkülözi mind a hétköznapi gondolkodás, mind a jogdogmatika belső logikáját. Ez csupán egy állítás, amivel szemben az okirati bizonyítékok épp az ellenkezőjét mondják ki, azaz bármely nem szerződésszerű teljesítésből, így a késedelemből, hibás vagy hiányos teljesítésből fakadó bármely igény biztosítékként felhasználható a perbeli teljesítési biztosíték. A bíróság azonban ezeket az érveket érdemben nem vizsgálta, és nem vezette le, hogy miért nem helytálló az indítványozó okirati bizonyítékokra, jogszabályi rendelkezésekre, a Kúria saját korábbi döntéseire, a jogirodalomra alapított érvelése. E helyett a bíróság megismételte az alsóbb fokú bíróságok korábbi megállapítását, amellyel szemben az indítványozó az említett érveit kifejtette. Ennek alapjául arra hivatkozott, hogy a kivitelezési szerződések IV.4. és IX.1. pontjainak együttes értelmezése alapján a perbeli bankgarancia csak és kizárólag abban az esetben lett volna lehívható, ha a 60 napos késedelmet követően a felperes elállási jogával él.
30. Mivel ez utóbbi állítás már az első fokú eljárás óta ismert volt, az indítványozó kifejtette ezzel kapcsolatos érveit, és hivatkozott a szerződésre, mint okirati bizonyítékra, hogy a szerződés I.2. pontja értelmében a szerződés részét képező ajánlati dokumentáció, és az az alapján tett – a szerződés I.2. pontja okán szintén a szerződés részét képező – alperesi elfogadó nyilatkozat, és az ezekkel összhangban álló tényleges bankgarancia rendelkezéseit is be kell vonni a szerződés értelmezésének körébe, és a felek

³ Felülvizsgálati kérelem 60. pontja.

⁴ Felülvizsgálati kérelem 52.-55. pontjai.

⁵ Felülvizsgálati kérelem teljes IV. fejezete.

nyilatkozatainak és feltehető akarátának vizsgálatába, ám ezekből nem az következik, ami a határozatokban szerepel, hanem épp az ellenkezője. A bíróság azonban ezt az érvet teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, semmilyen cáfolatot vagy jogi, logikai levezetést nem adott a Részítélet indokolásában, hogy ezt az indítványozó által részletesen kifejtett álláspontot miért vetette el.

31. A jogvita szempontjából releváns tények között az indítványozó kiemelte, hogy a vissza nem térítendő európai uniós támogatás lehívhatóságának jogszabályi feltételei miatt a szerződés szerű (határidőben történő) teljesítéshez kiemelt érdeke fűződött, amelyre a szerződés III.6. pontjában külön felhívta az alperes figyelmét, és ennek ismeretében pontosan rögzítette a teljesítésre rendelkezésre álló idő által meghatározott teljesítési véghatáridőt.⁶ Az indítványozó kifejtette, hogy a szerződés e rendelkezései is figyelembe veendőek, és a határidőben történő teljesítés is a szerződés szerű teljesítés elválaszthatatlan attribútuma. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy sem a szerződés IV.4. pontja, sem a IX. 1. pontja nem szűkíti le a biztosíték lehívhatóságának körét, mint ahogy nem szűkíti le a „szerződés szerű”, a „szerződés szerű teljesítés elmaradása”, a „nem szerződés szerű teljesítés” fogalmak jelentését. Az indítványozó e felvetését a bíróság egyáltalán nem érintette a Részítéletében, és nem adta indokát annak, hogy miért nem tartotta helyesnek, relevánsnak ezeket az érveket, és nem vezette le a bíróság, hogy az általa képviselt álláspont az indítványozó által idézett jogszabályok, a releváns szerződéses rendelkezések, a „nem vitatottan a szerződés szerű teljesítés elmaradásával kapcsolatos igények biztosítékeként szolgáló” okirati bizonyítékok ellenére milyen ténybeli és jogi alapokon, és ezek mely összefüggései miatt helyesek, és miért épp úgy kell értelmezni a két szerződéses rendelkezést.
32. Az indítványozó arra vonatkozó okfejtése, miszerint a másodfokú bíróság ítélete alapját képező indokolás a „jogalap nélküli gazdagodás” szabályainak alkalmazásáról mind eljárásjogi, mind anyagi jogi értelemben jogsértő volt, szintén megfelelő indokolás nélkül maradt. Bár a Részítélet [26] pontja szerint nem eljárási jogsértés, ha a bíróság – jogcímhez kötöttség hiányában – más jogcím alapján ítéli meg a kereseti, illetve viszontkereseti kérelmet, a bíróság semmi indokát nem adta annak, hogy a felülvizsgálati kérelemben anyagi jogi alapját tekintve is támadott okfejtés miért is helyes. Miközben a Részítélet a jogerős ítélet hatályában fenntartotta, ebből következően a másodfokú bíróság megállapításait és azok indokait helyesnek tartotta, a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, amennyiben a Részítélet nem tartalmazta, hogy
- a) a háromoldalú absztrakt jogviszonynak számító bankgarancia jogviszony esetében miként lehetséges jogalap nélküli gazdagodásra alapítani egy ítéletet, amikor mindhárom részes fél között szerződéses jogviszony áll fenn (alapjogviszony a megrendelő és a kivitelező között, megbízási jogviszony a kivitelező és a garantőr bank között, és garancia jogviszony a bank és a jogosult megrendelő között).
 - b) miként dönthető el ítélt dolog hatályával, hogy a bankgarancia szövege alapján is a perbeli biztosítékkal lefedett, a felperes keresetével érvényesíteni kívánt kárigény (nem szerződés szerű teljesítésből fakadó igény) elbírálása előtt ki gazdagodott kinek a rovására?
33. A bíróság Részítélete tehát csak tényállítást tartalmazott az indokolásban, de valós indokolást nem. Az állítás azonban nem azonos az indokolással. A határozatok indokolási részében tett tényállítás formálisan tekinthető ugyan indokolásnak, azonban ez nem felel meg az indokolással szemben támasztott jogállami feltételeknek. Az indokolás ugyanis nem maradhat meg a formalitás szintjén, mivel a megfelelő indokolás a tények és jogszabályok összekapcsolásának logikai folyamata, amelynek minden lépését ki kell fejteni az indokolásban, hiszen abból derül ki, hogy a bíróság milyen jogi és ténybeli okozati összefüggések láncolatán keresztül érte el az ítélet alapjául szolgáló következtetést. A tények felsorolása, majd a konklúzió közlése nem meríti ki az indokolás fogalmát. Ha találgatni kell az indokolás olvasása során, hogy pontosan miért is következik A-ból és B-ből C, akkor az indokolás nem rendelkezik azzal a zárt logikai renddel, ami egy demokratikus jogállam bíróságától minimálisan elvárható.
34. A Kúria az ország legmagasabb szintű bírósága, amelyre a polgári perrendtartás eljárási szabályai ugyanúgy vonatkoznak, mint az alsóbb fokú bíróságokra. Sőt, az indítványozó szerint – az Alkotmánybíróság és a kérdést szintén alaposan feldolgozó strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága döntéseinek fényében – elvárható, hogy a legmagasabb bírói méltóságok által kiadott jogi indokolás olyan részletezettségű és igényességű, a lényegi részekre vonatkozóan olyan alaposágú

⁶ Felülvizsgálati kérelem 12.-16. pontjai.

legyen, ami példát mutat az alsóbb fokú bíróságok számára, és eligazítást nyújt a jogkereső és jogalkalmazó társadalmi közösség számára! Elsősorban azonban annak az elvárásnak kell megfelelnie, hogy a határozat közvetlen címzettjeinek, vagyis az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában a megfelelő részletességgel számot adjon.⁷

35. Az indítványozó az általa megjelölt jogkérdéseket illetően nem kapott adekvát – bizonyos lényeges kérdések tekintetében semmilyen – választ a Részítélet indokolásából azokra a jogi kérdésekre, amelyeket beadványaiban, s ezek közül is elsősorban a felülvizsgálati kérelmében ügye védelmében és jogai érvényesítése érdekében felhozott. Ez álláspontja szerint az Alaptörvényben biztosított, a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti, ezért kéri az Alkotmánybíróságot a kérelmében foglaltaknak megfelelő határozat meghozatalára.

36. Az indítványozó az Abtv. 52. §-a (5), továbbá 57. §-a (1a) bekezdése, továbbá az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. §-a (2) bekezdése alapján akként nyilatkozik, hogy a jelen alkotmányjogi panaszban szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához hozzájárul.

Kelt Budapesten, 2017. szeptember hó 12. napján.

Tisztelettel: **oppenheim**

Dr. Mucsányi Zoltán
ügyvéd

Lenti Város Önkormányzata
Oppenheim Ügyvédi Iroda
1053 Budapest, Károlyi u. 12.

indítványozó
T +36 1 486-2200
F +36 1 486-2201

Jogi képviselőtében

Melléletek:

1. ügyvédi meghatalmazás;
2. Gfv.VII.30.400/2017/6. sorszámú Részítélet

⁷ Ld. 7/2013. (III.1.) AB határozat, 20/2017. (VII.18.) AB határozat.